

LAISVĖS KOVĀ

LIKS RYTŲ LIETUVOS BRITIKS ORGANAS

1952 m.

vasaris-vasaris

nr. 1-2

VASARIO 16-tosios REIKŠMĖ

1918m. vasario 16d. - tai gilus tautinio lietuvių susipratimo simbolis, kuris šiomis dienomis išreiškė tai, kad mūsų tauta smėlių vergovėje ne tik išliko gyva, bet kartu pasiekė tą sukąstą dviesinio subrendimo laipsnį, kuris jai suteikė pasiryžimo ir galios siekti savaimingo valstybinio gyvenimo. Didžiausių pastangų ir daugelio kruvinių sujų kaina ši ušsimojimą pavyko tautai įgyvendinti: ji tapo laisva, nors ne dėl savo kaltės ir neteko žymios dalies savo teritorijos.

Daugiau, kaip dvidešimt laisvojo gyvenimo metų parodė, kad Lietuva, iš tikrųjų, buvo laisvei pribrendusi. Nors po šisurių svetimųjų okupacijų ir po nekinamo karo krašte škis buvo labai nuniokotas, nors po tiek metų vergavimo nusmukusiai ir pakrikusiai, bet brutaliai carų imperijai šalis buvo labai atsilikusi ekonominiu ir kultūriniu atšvilgiu, tačiau laisvej tauta beuatsant atkuto. Pagal buvusias sąlygas laisvoji Lietuva pasiekė tiesiog didelių laimėjimų. Žmonės, kurie buvo matę Lietuvą caro laikais ir vel ja išvydavo po ke-liolikos gyvenimo metų, tvirtindavo, kad sunku esą šitą šali beuatsinti: taip labai ji atrodė prāviesėjusi ir pagražėjusi.

Įveikusi pirmuosius laisvojo gyvenimo sunkumus, tauta tikejosi kur kas didesniais laimėjimais

paguosti savo ateitį. Deja, pasaulinių sukretimų išsvoje ji neteko laisvės ir štai jau dvidešimt metai, kaip neša šiamis vergija. Ypatin- gai ši antroji bolševikų okupacija balsiausiu svoriu užgriuvo šalį. Šiandien bandoma ne tik gelutinei sugriauti tai, ką tauta pasiekė laisvojo gyvenimo metais, bet yra siekiama ją tiesiog fiziškai sunaikinti ir visiškai užgniau- ti paskutini jos dvasios aleavimą.

Bet lietuvių tauta šiame balsiausioje padė- jime tebegyvena laisvojo gyvenimo prisimini- mu ir pasiryšima ją vėl atgauti. Vasario 16-to- sios data per daug giliai įrašyta į lietuvių sielą, kad būtų galima ją ištrinti. Su jos švie- se širdyje žuvo dešimtys tūkstančių lietuvių partizanų ir dabar jie tebežūsta, su jos šviesa ir ilgesiu širdyse šimtai tūkstančių trestinių neša savo sunkiąją dalį ir sutinka mirti šal- tajame Sibire, su jos šviesa, kaip didžioja lais- ves viltiai, siejoje neša visa tauta sunkiosios vergijos ir tragiškosios kovos našta.

Vasario 16-tosios šviesa negęsta lietuvių širdyje ir niekada neužgys j. Juo labiau, kad šios datos reikėme ir teisingumas yra pripažin- ta viso laisvojo pasaulio. Didžiosios demokrati- jos šalys, kaip JAV, Anglija, Prancūzija ir kt. tebepripažįsta Lietuvos valstybingumą, čia tebe- ra mūsų valstybės pasiuntiniai, čia tebegalioje mūsų valstybiniai dokumentai ir pasai, čia tebe- gerbiamos mūsų valstybinės tradicijos, čia iš- kilmingai smerkiamas bolševikų smurto aktas. Laisvajame pasaulyje vykstančiuose suvažiavi- muose, konferencijose, įvairiose tarptautinėse organizacijose Lietuva atstovaujama kaip staki- ra valstybė. Atsakingi didžiųjų valstybių poli- tikai ir veikėjai duoda viešus ir iškilmingus pažadus, kad lietuvai vėl bus gražinta laisvė.

Tai vis paseka to, kad tauta, paskelbusi 1918 m. vasario 16d. aktą, savo laiku sugebėjo ją įkū- nyti ir apginti, o šios sunkios vergijos metais moka taip didvyriškai kovoti už tamė akte pas-

kelbta laisvės išejo.

Ir šiemetinės Vasario 16-tosios metu, kai mūsų šalis tūk pogrindyje, o dauguma tautiečių tik savo širdyje tegalės švęsti šią didžiąją dieną, laisvajame pasaulyje ši šventė bus švenčiama ir lietuvių ir svetimųjų. Mūsų trispalvės iškilmingai plevėsuos visuose laisvojo pasaulio kraštuose, kur tik yra lietuvių. Kartu vyks iškilmingai susirinkimai ir minėjimai. Užsienio valstybių radijos ir spauda prabils apie mūsų pavergtę ša-
lį. Iš ten suksambės ir mūsų kovojančių dėl laisvės veikėjų balsas, kad sutvirtintų mūsų laisvės viltį ir pasiryžimą nenustoti kovojus iki pergalės, nes laisvės diena mūsų tikrai išauš, ir Vasario 16-tosios vėliavos vai laisvai plevėsuos laisvoje Lietuvos šalyje.

-----0000-----

M. B ū t v y d i s

LIETUVAI

Tave daug amžių piktes priešas
Kaip vergo kelino tamsias rūsy,
Kolei apgėso tavo akys šviesios,
Kol tu buvai pamirėtas, kas esi.

Prikėlė dainiai praeitį ir garbę,
Ir tu prisiminai, kas tu buvai,
Kad šygius išdidžius ir pasakišką narsą
Įrašė amžiuosiai tevų tevai,

Kad lėmė jų ranka tautų rytojų,
Kad kovės jie, kaip mitų milšiniai,
Kol kelis jiems šygiuojantiems pastojo
Juodųjų merių didūs vėdėnėsi.

Tau praecitė parodė laisvės taką,
Ir tu subrupinai sunkias grandis,
Nors po prastu rūbu nustojo plakus
Ne vieno karšygio drasi širdis.

Numetus pančius, tu jauns sustojai
 Ir kelis ateitin rinkai.
 Atsikvepė laisvai žaliąji tavo gojai,
 Ir brende rimtyje laukai.

Bet greit dangus lyg varis raust pradėjo
 Nuo baidantių naujų audrų,
 Ir blaškė vai tavo vergijon vejai
 Rytų ir vakarų.

Jie grąbė ties tavim kovos perkūnais,
 Tu sužeista, nuvalinta tapai,
 Ir šiandien grįsdia tavo jauną kūrą
 "Čiačiau nei maras nei pikti raupai:

Atplūgė iš ryto, tavo šisuriei niokoje
 Piktiausias guijos barbarų naujų,
 Kad iškenkintė vultum jiems po kojų,
 Lig kelių braižėnčių tavu krauju.

Bet koveis tu ligšiol prieš jų brutalią galią
 Nors gėdavo laimėjimo viltis,
 Nes šimte kart geriau už jų nevalis
 Atrodė tau mirtis.

Ir ginama krauju naujų didvyrių,
 Tartum senovėj atkakli tapai,
 Ir švelnios lygumos tavų laukų ir girių
 Kas kartą priešui vėra kaip kapa.

Bet vėl nauji būriai tavęs tremdytiėjo,
 Lyg maras plūsdami tavais laukais,
 Ir jie perdaugel kraujo tau praliejo,
 Ir šiandien tu agonijoje blaškais.

Bet kartą dar pakilei prieš tironus,
 Ir sieutės kerštes kaip sudra čidus,
 Ir liesi žemėn kraują jų raudoną,
 Kaip iš taures piktus nuodus.

Arai tu būsi, kaip kadais Krimhildė,
 Ir tartum šolę priešus kirs mirtis,
 Bet laikas kruvinas žymes iždildys,
 Ir grįž tau vėl ramybė ir rintis.

T r a i d e n i s

IŠTĖSĖKINĖ LIGI GALO

Vasario 16-tosios mintys

Dvyliktą kartą mūsų tauta savo didžiąją šventą švenčia vergijos sąlygomis. Tačiau jos pavergimas yra tik išorinis. Savo dvasioje tauta nėra vergė, nes pavergėjui ji niekada nepasidavė. Atvirakčiai: visada ji kovojo taip atkakliai, kiek tik tokioj padėtyj buvo įmanoma.

Ta pasipriešinimo kova tautai pasirodė būtina. Ji kilo galvaliskai. Jos reikalingumas buvo instinktyviai pajustas. Tautos moralinis turumas, jos laisvės ir teisingumo meilė, jos tautinio išdidumo ir savigarbos jausmas verste vertė ją aktyviai pasipriešinti vergijai, panickai, fiziniams naikinimui ir dvasiniam žalojimui.

Milžinišką sunkų pareikalavo ši kova: dešimtys tūkstančių jau žuvo kovos lauke, daug tūkstančių mirė baisiausiais kankinių mirtimi...¹⁹ Veitui gėdas apie šią kovą nuspambėjo visam pasauliui. Ir laisvasis pasaulis buvo nustebintas mūsų mažos tautos dvasinės didybės, kuri buvo perodėta tokioj tragiškoj ir nelygioj kovoje. Kartu ši kova buvo vienas rimtesnių išspėjimų laisvajam pasauliui, kas jo galėtų laukti komunizmo išgelėjimo atveju, ir tiesiog sąžgis į veitą tiems Vakarų veikėjams, kurieėjo nuolaidaus bendradarbiavimo keliu su didžiuoju pasaulio priešu.

Šiandien laisvasis pasaulis pripažįsta, kad lietuvių tauta iš visų pavergtųjų tautų parodė didžiausią pasipriešinimą Maskvai ir įrodė, kad ji labiau verta laisvės, negu kuri nors kita tauta. Štai apie mūsų tautos kovos pripažinimą, lais-

vajame pasaulyje pasakė ELIK-o pira. prel. W. Krupavičius savo kalėdiniam sveikinime lietuvių tautai: „Lietuvių tauta yra pirmoji tarp tų tautų, kurios šiandien parodė daugiausia pastangų kovoje dėl laisvės. Ji taip pat yra pirmoji tarp tų tautų, kurios šiuo metu sudėjo didžiausias sukces laisvės kovoje. Viso pasaulio apsuode labai palankiai rešo apie Lietuvą ir apie jos laisvės siekimą. Ypatingai daug rešo užsienis apie Lietuvos partizanus ir jais žavisi“.

Si mūsų tautos kova neįsivaizduojamai didelį įpirsimą sukėlė Maskvai. Suprantama kodėl. Priešas čia peryrė labai skaudžių fizinių nuostolių. Bet kur kas didesnis pralaimėjimas ji ištiko moralinėje srityje. Jo pasauliui triūbuojama propaganda apie tautų išlaisvinimą čia patyrė vieną skaudžiausių smūgių. Pasauliui čia buvo parodyta, kad jo „išlaisvintos“ tautos geriau renkasi mirti, negu tiki „išlaisvinimą“. Dar baisiau Maskva siutina tai, kad ji šitoj kovoje mato, jog pavergtosios lietuvių tautos ji net baisiausiomis priemonėmis palausti negali. Būdamas fiziškai šimtą kartų galingesnė, ji yra menka prieš mezoje prieš didžiąją moralinę ištvermę ir dvasinį pranašumą.

Jau atūntą kartą švęstami antrojo bolševikų okupacijoje Vasario šešioliktosios šventę turime štai ką konstatuoti: priešas, nors ir padarė mums be galė skaudžių fizinių nuostolių, tačiau mūsų tautos dvasios nepalausė, jos laisvės sąjūdis ir tautos kovos neužgniaužė, tos kovos organizuotumo suardyti neišstengė.

Dvyliktąją nelaisvę švenciamą Vasario dešimtąją lietuvių tauta sutinka pasipriešinimo ir kovos sąlygomis. Ir svarbiausia: organizuotos kovos sąlygomis. Tai konstatuojame mes. Kartu tai konstatuoja ir priešas. Suprantamas jo įnirtimas. Todėl gerai žinome, kad atleidimo iš jo pusės nėra ko tikėtis. Kova teka tęsti tokiu pat pasiaukojimu ir atkaklumu kaip ligi šiolei.

Gerai žinome, kad visuomenėje mūsų tauta yra jau tiek užgrūdinta ir pasiryžusi, kad jos tautinio nusiatetyje ir moralinėje tvirtybės priešas palaikyti niekadose negalės. Tačiau kartu matom, kad stakiri silpnesnieji tautos nariai šioj aktyvioj kovoj ar net pasyviais pasipriešinime rodo tendencijos palaikyti. "etai iš metų palažtančiųjų skaičius didėja. Nežmoniškas persekiojimas, bauginimas ir teroras, sunkiausios ir skurdžiausios gyvenimo sąlygos, pagaliau be galo ilgai užsitęsusi okupacija vienas kitam sąjūdiu dalyviui atima pasiryžimą kovoti, o vienas kitas menkiau susipratusi ir silpnesnes dvasias lietuvų pastomis net išdėvystės kelia.

Tai yra nedovanotai ir nepateisintai reiškiniai. Jeigu jie priena nusikaltimo ribą jie yra kartu ir baustiniai. Kur galime debar, o jei ne tai stebtyje. Nors, iš tikrųjų, šios kovos nepaprastai ilgai užsitęsimes ar tai aktyviai ar pasyviai kovojantie lietuviai padėti daro be galo sunkią, tačiau vistiek šiandien kiekvienas garbingas lietuviui nieko kito nelieta, kaip viską vyriškai ištesėti, kad ir didžiausias kankinimas ir vergus net ir gyvybę psaukojant Dievui ir Tėvynei.

Broliai ir sesės lietuviai, kas mes bebūtumam: ginklu kovojantys partizanai ar kiti aktyvūs laisvės kovos sąjūdiu dalyviai ar pasyviai besipriešinę ammenys, savo širdy nešioja tikra lietuvišką nusistatymą ir savo sąžinės nesuteršis lietuviui netinkančiais darbais, atmintime, kad mes turime savo kovoj ir savo nusiatetyje ištesėti ligi galo. Nepasirūškime, kokiu didžiū eukų nepasigai, laisvę mūsų tautai ankstyvesniais savo kovos metais, kai laisvės viltys dar buvo visiškai nigiotos ir nesiskios. Šiandien dangus gieduoja. Šiandien laisvės viltys jau yra šviesios ir didelės. Šiandien laisvasis pasaulis jau ryžtingai ir tvirtai kalba apie tai, kad pavergšioji krestai turi atgauti laisvę ir tam šygiui visu riantumu ruošinai. Švintančių vildų akivaizdoje kaupkime visas jėgas,

121 JV

kaļ galētums savo kovoje ir savo pasiryžime iēte
sēti ligi galo ir savo vēliavā garbiagai iānešti
ligi laimejimo.

Tēskime sūvasiņjā ir nukankintā savo broliņ ir
seserā .testamentā. Šie nelaisvās metai tebus
tautas istorijā irasyti,kaip didvyriskums ir ne
palūstencios kovos metai.Teg jic pasauliui kal -
bēs, kaļ Lietuva tikrai yra didvyrīz zeme.

ooo

N.B U t v y d i s

ZIEMOS SAPNAS

Aukstos eglēs snieģemis apktitā.
Baltoš skaros ante jū šakā.
Tu šengi šiuo dideliu mišku,
lyg maza vikratē snieģenytā.

Šviesios bangoš āirdi, man niplista,
As dzinēģsmiņāgu nuostabā juntuš
Kaip miškā galmēj galējai tu
Rast mē mēš pēslēptiņāgu bēstā?

Juk pēš mēš nezino nēkas keliš
Be zpiatēš,kēkēstē ir geneliš,
Juk siemā,vīsus takus šionai

Jau senāi apsnieģus mēdu akiriš.
...Ak,tik laimēš,kaļ pēš baltoš giriš
Mēdu keliš mudviejā apsnai.

ooo

ooo

LAIŠVOJO PASAULIO GYNYBOS SISTEMA

Baigę karą pergale prieš hitlerinę Vokietiją, buvusieji sąjungininkai pasidarė priešais, o buvę sieji priešai sąjungininkais. Vakariniai sąjungininkai karo pasekoje daugelį tautų išvadavo, bet dar daugiau tautų pavergė jų rytinis sąjungininkas. Pirmomis pokario dienomis Vakarai nesuprato, kad jų buvęs sąjungininkas yra jiems ne mažesnis priešas už tą, kuris jau buvo perblokštas. Vakarai tikėjo kuri laiką, kad nors karo pasekoje ir ne visi kraštai atgavo nepriklausomybę, tai rusų geros valios pasekoje visi ginčytini klausimai galės būti išspręsti taikiu būdu. Bet palengva Vakarų valstybės įsitikino, kad Maskva liko tokia pat kaip buvusi: klastos, smurto ir grėsmės vienas laisvajam pasauliui židiniu. Palengva laisvasis pasaulis pradėjo burtis į Kiniją ir kerinę vienybę, kad būtų išlaikyta pasaulyje taika ir atstatytas teisingumas - pavergtosios tautos sugrąžintose žmogaus teisės ir laisvė.

Tenka bent trumpai peržvelgti, kas Vakarų yra padaryta prieš buvusią sąjungininką, kokie žygiai daromi laisvajam pasauliui nuo bolševizmo grėsmės apsaugoti ir pavergtosios tautos išvaduoti.

Tuojuo po karo Europoje tefiguravo Europos Sąjunga, kurią sudarė: Anglija, Prancūzija, Belgija, Olandija ir Liuksemburgas. Tos sąjungos keriniamis daliniam vadovavo anglų maršalas Montgomeris. Tai buvo mažareikšmiškas faktorius Vakarų gynyboje.

1947m. JAV sukūrė vedinamąjį Maršalo planą. Tuo planu buvo teikiama ekonominė pagalba nuo karo nukentėjusioms Europos valstybėms. Tuo laiku deuguma Vakarų politikų dar galvojo, kad pasaulio laisvasias tautas nuo bolševizmo bus galima apsaugoti ekonominėmis priemonėmis.

Gal ir būtų Vakarai dar ilgai gyvenę iliuzi -

122 dv

jomis, jei pati Maskva savo veršiumu nebūtų variusi
 vyksmo pirmyn. Neįtikėtina! Žiaurus teroras Mask-
 vos okupuotuose kraštuose, jos organizuotas per-
 versmas Čekoslovakijoje/1948m. vasario mėn./ bei
 jos įtakoje esančių kraštų visiškai subolševiki-
 nimas, įtikino Vekarus, kad ekonominių priemonių
 maža, kad agresorius užsėdintis sudrausti reikia
 konkretesnių žygių.

Tos konkrečios priemonės pasireiškė 1949m.,
 kai buvo sukurtas Atlanto paktas, kurį sudarė
 dvylika valstybių: JAV, Anglija, Prancūzija, Itali-
 ja, Kanada, Islandija, Portugalija, Danija, Olandija,
 Belgija, Norvegija ir Liuksemburgas. Bet teis
 reikalais laisvųjų tautų pasitarimai vyko lėto -
 kai. Iškilmingai pasirašytas Atlanto paktas taip
 ir liko popieriuje, ne visos valstybės, jį pasira-
 šiusios, ratifikavo. Ois į pagalbą atėjo vėl ta
 pati Maskva, kai jos iniciatyva buvo sukeltas Ko-
 rėjoje karas. Prasidėjus karo veiksmams Korėjoje,
 jsu visi galėtinai įsitikino, kas yra kaltinin-
 kas ir kad jam sudrausti reikalinga ginklo jėga.
 Įvykiai pradėjo vystytis sparčiau ir palankiai
 pavergtųjų tautų iškesčiams. Atlanto paktas visų
 pasirašiusiųjų valstybių buvo radifikuotas, pas-
 kirtas vyriausias vadas JAV gen. Eizenhaueris, pa-
 siūlymis ypatingu sugebėjimu dirbti su įvairių
 tautybių žmonėmis. Atlanto valstybės buvo suskir-
 stytos sektoriais ir paskirti tų sektorių kari-
 niai vada. Karinės Europos pajėgos sustiprinti
 JAV atsiuntė keturias divizijas. Europos Są-
 jungos ginkluotosios pajėgos perėjo gen. Eizen-
 hauerio žinion, o buvęs jų vadas maršalas Montgo-
 meris buvo paskirtas Atlanto pakto karinių dali-
 nių inspektorium.

Gen. Eizenhaueris yra pareiškęs, kad jo vadovy-
 bėje esanti Atlanto pakto kariuomenė jsu dabar
 galinti daugiau, kaip sulaukyti agresorių ant
 Reino.

Po Čeršilio pasikalbėjimų Vašingtone su Tru-
 menų buvo paskirtas ir Atlanto pakto jūrų pajė-

gų vyriausias vadas JAV admiralas Nekornik.

Šiuo metu kalba eina apie vakarų Vokietijos priėmimą į Atlanto paktą. Pakto valstybių parlamentei jau beigia radifikuoti susitarimą pagal kuri bus priimtos į Atlanto paktą Graikija su Turkija. JAV jau seniai veda derybas su Ispanija dėl bazių. Nors Ispanija oficialiai nėra Atlanto pakto narys, bet, būdama susirišusi su Portugalija Iberijos pakto, karo stveju dalyveus drauge su ja.

Gen. Eisenhoweris kiekvienoje Atlanto pakto šalyje ruošis rezervus, kad kadrintes kariuomenės išlaikymas neapsunkintų tų kraštų ekonomikos.

Atlanto pakto galinges karinis vienetas, kuris vis auga ir stiprėja ir dar stipres. Jo tiks las-išsaugoti taiką, o kilus karui, užtikrinti per galę.

Jungtinių Europos Valstybių idėja pirmasis iškelė Cerčilis 1946m. Šveicarijoje. Cerčilio iškelte mintį stipriai parėmė Italijos min. pirmininkas de Gasperis ir Belgijos min. Speksas.

Po paruošiamųjų darbų ir eilės posėdžių, kurie pareikalavo gana daug laiko, 1949 m. gegužės mėn. Štrasburge/Vokietijoje/buvo priimtas Jungtinių Europos Valstybių/JEV/statutas. Posėdžiai ir toliau tebevyksta Štrasburge, kur dalyvauja penkiolikos valstybių atstovai. JAV siunčia stebėtojus, nes jos yra suinteresuotos Europos vieningumu. Nuolatiniškai veikia sudaryta iš penkiolikos valstybių taryba, kurios svarbiausias uždavinys studijuoti būdus sujungti Europai į politinį ir ūkinį vienetą.

Parlamentą sudaro daugumoje karėti Europos vienybės šalininkai. Jų diskusijose sienų klausimas darosi nebeaktuelus. Čia daugiausia diskutuojama dėl būsimos JE struktūros. Parlamente vyrauja trys srovės: 1/ federalistai-jau dabar nori JEV; 2/ tarpvalstybininkai-siekia, kad valstyboms įeinantioms į JEV būtų palikta daugiau suvereninių teisių; 3/ funkcionalistai-siekia la

bai leto Europos vienybės vykimo. Paskutiniųjų daugiausia randa si anglų atstovų terpe.

Paskutiniu laiku kiek daug buvo nusiviliata anglų konservatoriais. Kai Čerčila grįžo Anglijoj į valdžią, karštieji Europos vienybės šaliniai kai dėjo daug vilčių, kad ir Anglija aktyvisi dalyvaus europiniame sąjūdyje. Bet Anglija ir toliau lieka nuosaliu, kaip kitos valstybės, nes ji turi specifinius įsipareigojimus Britų Tautų Bendruomenės ir JAV atžvilgiu. /Britų Tautų Bendruomenę sudaro laisvos tautos, susijungusios po Anglijos karaliaus karūna/. Prancūzai bei belgai bijo per didelio vokiečių dominavimo, jei ne dalyvaus ja anglai; vokiečiai vėl nerodo per didelio entuzijzmo, kol nėra suvienyta Vokietija. Bet nežiūrint visų neekstremų vykimo puse spartus, turint galvoje, kad tai istoriškai nutarimai daromi. Tenka pastebėti, kad paverktos Rytų Europos tautos laikomos eurofinės bendruomenės nariais ir įvyku sioje tų tautų konferencijoje š. m. sausio mėn. 21-24 dienomis Londone dalyvaavo daug europinio sąjūdžio žymių veikėjų.

JEV sukūrimas yra pasiekta jau ir realių dalykų, tai vadinamasis Šumano planas. Pagal tą planą šešios valstybės: Prancūzija, Italija, Vakarų Vokietijoje, Danija, Belgija ir Liuksemburgas sunkieji pramonę sujungia bendram naudojimui, atsisakėdamas suvereninių teisių. Dauguma valstybių parlamentų, dalyvaujančių Šumano plane, tą susitarimą radifikavo. Ši ūkinė vienybė duoda tvirtą pagrindą Europos politinei vienybei. Eventualaus karo pavojus tarp senųjų priešų Vokietijos ir Prancūzijos darosi visai negalimas. Prie šio susitarimo paliekama teisė prisidėti ir kitoms valstybėms.

Antras realus dalykas, duodęs rimtą pagrindą sukurti JEV, yra Pleveno planas, t. y. planas europinei kariuomenei sukurti. Tuo pačiu išsprendžiamas visiškas priistinu būdu ir Vakarų Vokietijos dalyvavimas laisvųjų tautų gynybos sistemoje. Europinės kariuomenės kūrimas kol kas dalyvauja tos pa-

šios valstybės, Sumano plano dalyvės. Šiuo metu jau susitarta dėl europinės kariuomenės administravimo, finansavimo, santykiavimo su Atlanto pakto ginkluotomis pajėgomis ir kt. Nesutarti klausimai bus perduoti svarstyti Atlanto pakto šalių atstovams, susirenkantiems vasario mėn. Lisabonoje. Paskutinio metu pasitarimuose dėl europinės kariuomenės sukūrimo vskarą Vokietijos atstovė prof. Hotšteina išreiškė pagaidavimą, kad jo tauta būtų priimta į Atlanto pakto, kaip lygiateleis narys. Pasitarimu metu sudaryta europinės kariuomenės administracinė komisija iš devynių narių: po du narių vokiečių, italų ir prancūzų ir po vieną narį belgų, olandų ir liuksemburgiečių. Administracinė komisija bus atsakinga parlamentui. Visas šias pastangas stebi ir remia JAV.

Turint galvoje šiuos milžiniškus darbus, visi jie vykdomi pakenkamsi sparčiai ir, kas svarbiausia, tvirtu pagrindu, nes tautos dalyvauja laisvu noru. Jau ne ilgo laiko tarpas skiriamas nuo to momento, kai po JEV šalis-balta vėlieva šios vienodai aprengtos, vienodai apginkluotos ir vienos komandos klausnėcios įvairių tautų armijos, kad Europoj būtų išleikyta taika, kuri nėra įmanoma, kol šimtas milijonų europiečių nešis nuožmą raudonojo budelio jungė.

Tolinuose Rytuose atverti bolševikinei Kinijai jau senokai kombinuojamas Kamiojo vandenyno paktas, kuris nebuvo įgyvendintas, kol nebuvo pasirašyta taikos sutartis su Japonija. Po taikos sutarties su Japonija pasirašymo San Franciske, Trumano įgaliotinis ambasadorius Delesas šėmė energingą žygių paktui sudaryti. Tą paktą sudarys JAV, Japonija, Australija, Filipinai ir N. Zelandija, Kadangi N. Zelandija yra Britų Tautų Bendruomenės narys, tai karo stėvėju dalyvėtu ir Angijai su kitais tos pačios bendruomenės nariais.

Šio pakto sukūrimą, reikia manyti, paskubins eina gandai, kad Kinijos bolševikai besiruošis užpulti Vietnamą. Vietnamas žymiai svarbesnė bazė

už Korėją kaip kariniu atšvilgiu, taip ir savo turtais. Tretysis pasaulinis karas čia turėtų dau-
giau galimybių užlepusi, negu iš Korėjos. Nors
Azijos tautos daug yra neapykantos vakariečiams,
bet ir jos jau spėjo įsitikinti, kad pasipin-
kimas čia tėra vienas - tie patys „nekenčia -
mieji, nes naujieji laisvės nešėjai yra daug bai-
sesni.

Kiek susižrukde Artimųjų Rytų pakto sukūri-
mas, kuris liko ir ne toks aktualus, kai Turkija
ir Graikija priimanos į Atlanto pakto. Čia ne-
sklandumą įnešė Irano ir Egipte vykę nepalankūs
Vakarų atšvilgiu veiksmai. Irane, pasinaudojęs
mes tarptautinę situaciją, nutraukė su Anglija su-
tarti, liečiančią naftos eksploatavimą, o Egiptas
nutraukė 1936 metais sudarytą sutartį, pagal kuri-
ją Anglijai tenka atsakomybė už Sueco kanalo
saugumą. Kai iš Irano anglai pasitraukė, tai Egip-
te pasipriešino visu griežtesniam. Egiptiečiai pama-
tė, kad jų žingalis šiuo metu yra ne protingesnis, pa-
kelti vyriausybę ir padėti griežtesniai stabili-
zuoti ir prasidėjęs Anglijos-Egipto derybos. Pa-
gal dabartinę padėtį Irano ir Egipto dalyvavi-
mas Artimųjų Rytų pakto nėra galimas. Pakto suda-
rytą Anglija, Prancūzija ir Turkija. Reikia tike-
ti, kad ir čia laisvosios tautos ras būdus ir ga-
limybes susitarti, nes Maskva verčia tai padary-
ti.

Amerikos žmonės stipriai ruošiasi prieš bol-
ševizmą ir yra gana vieningas. To vienybė pasi-
reiškia ypač dabartiniu metu. 1961 m. kovo mėn. 26
d. įvykusioje Amerikos šeimyno užsienio reikalų
ministru pasitarimuose visais klausimais buvo
susitarta vieningai, kokiu būdu priešintis bolše-
vikinei agresijai.

Trumpai peršvelgus laisvojo pasaulio pasiru-
šimą ir pranešimą prieš bolševikinį, nesunku iš-
pranešėti bolševizmui galą. Karas neišvengiamas,
o kieno pusėje nus pergalė - daugiau negu aišku.

DVI MIRTYS

/Ištrauka iš romano „Laikų grįžty“/

Iš nakties suvažiavę mašinomis rusai jas paliko kaimuose ir sakoti rytą pradėjo girios velygą. Tą dieną miškų masyve keliose vietose buvo girdėti ilgaisi ir trumpaisi susišaudymai.

Po pietų, Vidugirių kaimą rusai išsinešė du sužeistuosius. Pagalde juos šemėje ant kariškų palapinių Ukaininko Načiulis sėd. Šnitarai buvo, matyt, jau suteikė jiems pirmąją pagalbą. Leuko gydytojo, kuris buvo sustojęs gretimas kaime ir turėjo tuojau atvykti. Vieną sužeistųjų kareiviai vadino Vanka, o antrą Mite. Abu buvo išbalę, blizgenčiom akim, abiejų drabužiai sukruvinti. Vanka buvo tamsiaplaukis, didelio ūgio, tvirto sudėjimo. Jis griešė dantimis ir išskūčiai blaškė ant kravinų palapinių. Šaisda buvo, matyt, labai skaudi, nes žargais jis šiurpiai ušišukdavo. Mite gi buvo smalkutis, šviesiaplaukis, matyt, dar labai jaunas berniukas. Jis gulėjo tyliciai ant savo palapinių nedejudamas ir nevaitodamas. Tik iš veido buvo, matyti, kad ir jis labai kenčia.

Kai Načiulis priejo artyn, šnitarai, parodė jį sužeistuosius, tuojau ėmė keikti banditus ir tuos šunsaukius pagiriočius, kurie juos prileiko.

-Ar jų nieko nenušovėt?- užklause Načiulis.

-Kur tau! Beesinant per mišką, mas užpylė ugnimi ir visi pabėgo...-vėl iš rusų lūpų pasigirdo keiksmų garsai.

Načiuliui iš karto pasidarė lengviau ant širdies. Iš pat nakties, kai tik pamatė tokį daugybę rusų buvo balčiai neramu. O diena, kai išgirdo girioj susišaudymą, ir jis pats ir žmona ir vaikai pasidarė kaip mirę.

Nijodamas, kad iš veido neatspėta jo nuotaikų Načiulis priejo prie sužeistųjų ir ėmė juos spagailstanti: tokius puikius vyrus... tokie prekeikti banditai...

Kusų įtūžimas truputi aprimo, ir jis Mačiuliui ėmėsi niškinti, kad Vanka susėistas truputi žemiau šonkaulių, matyt, kopėnis, o Mite į kirksną ir, matosi, vidurini kiudėyti, o gal ir nugarskau lie.

-Ar pagys?-paklausė Mačiulis.

-Gunkis susėidimai,- prasmurėjo vienas rudas ir taip, kad susėistieji nepastebėtu, beviltiškai mostaisįje ranka.

Pagaliam pasirodė dalinio gydytojas Seriošinas ir politinis vadovas Trubakovas.

Gydytojas ėmėsi apsidirinti susėistuosies. Pirmaisia jis priejo prie Vankos. Vanka, matyt, atėju siąju iš karto nepastebėjo. Tik gydytojo pajudintus, jis apsišvalgė. Jo apsišaukęs, lyg dulkėmis apneštas, veidas kiek praskaidrėjo ir jis ėmė kalbėti, o jo balsas girdejosi įtūžimo gaida:

-Nebersakia! Geriam nejudinkit... ai, ai! .... Skausmas koks... Vistiek matau, kad galas! Galas! Ir už ką?-jis jis švairomis pašvelgė į politruką ir, matyt, dar labiau įtūžo.

-Tik šia artya, Trubkove! Tu, šunie prakeiktas!-ėmė jis šaukti politrukui:-Mani, kad aš tavęs dar bijau? Nebijau! Dabar tu prieš mane bejėgis. Nors prieš mirti dar prisipausiau tau skia.

Dalykas buvo toks netikėtas, kad Trubkovas iš N. to sumišo, nebežinodamas, kas daryti. Sumišo ir gydytojas ir jis pat buvo kareiviai. Kažkaip šiar pa pasiderė Mačiuliui. Gydytojas pirmasis susigriebė teisyti padėti.

-Nejudok ir nešauk,-kreipėsi jis į susėista jį,-pakenka...

-Tiesa, kurie dar nemiršta, tai gali pakenkti, bet ne man,-atrodė Vanka:-Dabar aš galiu kalbėti ką galvoju. Tai pirmą kartą gyvenime, nes žinau, tai dabar nieko nepakenka... Ko taip išbalui, Trubkove? Niekas! Stalino budeli! Žinok, kad visi gyvieji tau nobi pasakyti tai, ką aš dabar tau sakau. Prakeikiu tave! Ir Stalina, tavo diev! Te bus prakeiktas žmonijos šudikas! Dvokientis gru žinas!

Tai buvo tiesiog per daug. Politrukas Trubakovas visiškai išbėgo ir griebėsi pistoletu. Gydytojas šoko jį raminti:

-Drauge vadove, dėl tų nesijaudinkit. Matote jis kliedi. Jo sąmonė aptemus. Jis nebeatsako už savo veiksmus.

-Matosi, koks čia kliedėjimas, - suurzgė politrukas ir, pripuolęs prie Vankos, ėmė šaukti grašindamas pistoletu:

-Nutilk, niekše: žinai, kas laukia už tokias kalbas!...

-Šauk, šauk! Greičiau baigsis... Visą amžių bada kenčiau, dabar dvėsiu. Šauk! Ko bijai, šunsnuiki? Gink Stalino vardą. Matosi, kad sė spisuoti jam į snukį? - ir taip vienas prieš kitą pylėsi ilgiau siajmatyt, visą amžių taupytą keiksmų virtinę Stalino vardu.

Trubakovas šokinėjo su pistoletu rankoje ir mirtinai nustebintas, kad štai žmogus gali taip pasibaisėtinai jo nebijoti, buvo be galo sumišęs ir ištūkęs.

-Jeigu sė žinočiau, kad jis čia nekliedi, baigtai būtų baigta su juo! - momentais pasigirdavo jo balsas pro Vankos keiksmų sriautą.

Antras sužeistasis matosis Mitė taip pat buvo be galo nustebintas viso šito incidento. Jis net pasikėlė ant savo kruvinių palapinių ir prasižiojęs stebėjo tą baisingą maištą. Pagaliau jis pravilo tyliu ir švelniu balsu, kreipdamasis į Vanką:

-Vanka, broli, ką darai? Argi taip reikia prieš mirtį?

Maištininkas Vanka, matyt, išgirdo Mitės balsą, pritilo, pasuko jo pusėn veidą ir pasakė:

-Gaila tavo, Mite. Tu vargėsi žmogus... Gal būtų net avertas... Bet tavo dievas niekšas ir baidyklė. Todėl prakeikiu sė ir tave. Vargėsi tu ir nelaimingas kvailys! Apakelis! Prakeiktas asilas! Mele tu užaugai, pasaulio nematei, teisybės nepažįsti...

Bet Vankos jėgos, matyt, ja u baiges. Jo šodžiai

12531
omė darytis be sąryšio. Pagaliau jis visai nu-
tilo, ir jo veidas apsiniauškė. Prasidėjo agonija.
Gydytojas prie jo pasilinkė, pasižiūrėjo ir pa-
sakė:

-Baigiasi.

Politrukas išėjo pistoletą makėtui.

Gydytojas priejo prie Mitės ir pradėjo ją ap-
žiūrėti. Paskui pasėjęs į šalį, mostelėjo politru-
kui ir pasakė:

-Ne dsugisau, kaip kelias valandas gyventi. Vež-
ti ligoninėn nebeverta.

Ir grįžęs prie ligonio gydytojas išvirkatė
jam skausmą raminančių vaistų.

Trubakovas šneibiai pažvelgė į Vankos lavoną
ir kreipėsi į Mitę:

-Kaip tau pasitaikė, Mite?

-Manęs per pirmą susišaudymą nesužeidė. Antra
syki, košiant kvartale, mes keliasseėjom šalia ir
pastebėjom vieną banditą. Šuktelejau draugams, kad
vykimes, bet jie tik patupčiojo. Nesivijo. Tada aš
vijsus vienas...

-Kas tokie nesivijo? - užklausė politrukas ir
tuojau išitraukė bloknotą.

Mitė pasakė jam tai ir kalbėjo toliau:

-Taigi, aš vejuos, o jis sustojo, šuns į mane
ir vėl gėga. Bet aš nebedamas vijsusi ir vijsusi,
kol iš vieno tankaus eglišių kupstų savas ai šū-
vį... Bet aš nesigailiu, drauge vadove, savas gyvy-
bės... Už Stalina, už tėvyną...

Politrukas nušvito džiugiai ir kreipėsi į ten
visą laiką besitrinantį Mačiulį:

-Matai, koks mūsų kareivis! matai: šitoks! tai
retas žmogus, tai nepaprastas žmogus, - tąsė poli-
trukas, tiesiog patekdamas ekstazėn: -Visą laiką
pažiustu jį. Ne toks kaip kiti: nei jis vogė, nei si-
mulievo, nei apgsudinėjo... Ir net nekikeikė, žino-
ma, jei nebuvo būtino reikalo.

-Taip, tai, matyt, tiesiog šventas žmogus, - ta-
rė Mačiulis su slepta ironija.

-Taip, tiesiog šventas, - atsakė politrukas visu

rintumui, -vienas toks žmogus visame pulke. Visą
šią prakeiktą apylinkę vertėtų už jį vieną su-
šaudyti.

-Vanka baigėsi. Matyt, ir man greit bus tas
pats, -tarė Mitė: - Drauge vadove, išimkite man iš
vidaus kišenės draugo Stalino paveikslą.

Vadovė išėmė paveikslėlį ir padavė jį Mi-
tei. Numireliška susieistojo ranka atsargiai pa-
ėmė paveiksluką, o žibėndies akys pagarbiai į
jį susiūro.

-Drauge vadove, -tarė jis patylom: - Dabar aš
prašysiu, palikti valandėlei mane vieną.

Politrakas ir gydytojas nuo jo pasitraukė.
Mačiulis iėjo į pirkis, iš smalsumo prasiverė
langą ir stebėjo susieistąjį. Mitė tyliai ir
švelniai, lyg ekstozės epimtas, žiūrėjo į Ste-
liną ir kažką patylom šnebėdėjo.

-Lyg melstusi, -šabė sau Mačiulis.

Kartais, matyt, nebegalėdama pakelti skaus-
mų, Mitė sujudėdavo, ir girdejęsi skaudus, paty-
lom tariami žodžiai:

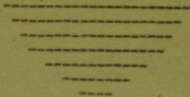
-Staline, mano Staline, kodėl mane apleidai?

Ir metomai nuo tų žodžių jam palengvėdavo,
jis nurimdavo ir vėl su tyžia ekstaze žiūrėda-
vo į Stalino paveikslą. Taip tęsėsi visą pusva-
landį, kol Stalinas iškrito jam iš rankų.

Kai Mačiulis vėl išėjo laukan, politrako ne-
bebuvo. Prie Mitės lavono stovėjo gydytojas.

-Mirė? - paklausė Mačiulis.

-Mirė, -atsakė gydytojas. Paskui patylėjęs pri-
dūrė: -Jūs, tur būt, žinote istoriją apie du lat-
rus? Ar ne panešų?

N. B Ū t a u t a s

TAIP ŽUSTA PARTIZANAI

1946m. birželio mėn. bolševikinė valdžia Biržų girion metu dvi divizijas keriucmenės, norėdama gslubinei sunaikinti ten gyvenančius partizanus. Partizanų būriai, susidūrė su tokiuo skaitlingu priešu, po trumpą kautynių pasitraukė ir ligi vakaro manevravo po giria. Nakti gi išsimušė į laukus.

Partizanas Skeberdis taip pat tuo metu pasitraukė iš girios ir apsisutoje kaime pas viena gyventoją. Tas gyventojas iš seniau buvo žinomas kaip komunistuojantis, bet part. Skeberdis juo kaip seniau pasietau, visa leika pasitikėdavo. Part. Skeberdziui nuėjus siegoti į daržinę, namų šeimininkas nubėgo į netoliese kaime stovėjusio rusų dalinio būstinę. Bematant prisistatė sunkvėžimis rusų, apie trisdešimt žmonių. Priartėję prie daržinės rusai ėmė šaukti Skeburdziui, kad jis pasiduo-
tų. Tačiau tikras lietuvis partizanas niekada gyvas nepasiduoda į priešo rankas. Todėl ir Skeberdis į rusų šūkavimus atsakė taikliais šūviais. Tuoį krito pora rusų. Likusieji sumišo. Tuo pasi-
naudodamas, Skeberdis bandė bėgti. Bet greitai laiku buvo pašautos į koją. Nežiūrint to, slinko pirmyn, taikiai atsišaudydamas. Rusai, išgąsdinti jo ugnies taiklumo, nedrįso per daug arti lipti. Tačiau prieky buvo nenugalima kliūtis: upė. Negalėdamas su se-
vo peršauta koja per ją persikasti, Skeberdis atsigulė pakrantėj ir kovėsi su puolenčiu priešu. Gera dalis priešo dalinio buvo išskinta jo taiklių šūvių. Likusieji nebeklausė komanduojančio ir nesiryžo slinkti pirmyn.

Sumišęs priešas nutarė šaukti pagalbą. Iš Bir

jų atvažiuo dar trys mašinos rusų. Bet stėjo ir vakaras. Priešas, suprasdamas, kad sužiestasis Skeberdis nebegali pabėgti, apsupo jį ir laukė iki ryto. Prt. Skeberdis taip pat laukė ryto, gerai žinodamas, kad tas rytas bus jam paskutinis. Tačiau įsūdams širdy tikrą partizenišką pasiryžimą, jis tikrai kaupė jėgas tam, kad galėtų paskutiniuosius šovinius kuo taikliau iššaudyti.

Ryto kautynės atsisvajino. Skeberdis tūl šaudėsi, kol turėjo šovinių. Pagaliau priešas nustatė, kad šūvių iš jo pusės nebegirdėti. Prislinkę dar arčiau, jie pamatė, kad Skeberdis jau guli su kritęs žemėje. Pamano, kad jau jis nebegyvyje, rusai visu urmu puolė piramy: kiekvienas norėjo savo ranka pribaugti gal dar kiek kvėpuojanti atkaklųjį priešą. Tačiau vos pirmais rusas prie jo pribėgo, pasigirdo sproginimas. Tai Skeberdis, apsimetęs negyvu, patraukė savo paskutinę granatą.

Tik po to rusai išliejo savo kerštą ant narsiojo partizano lavono, beveik į atakirus gabalus jį sudraskydami. Gal būtų ir visai susmulkinę, bet prisiminė, kad lavoną dar reikės paguldyti ant gatvės.

Tada lavono liekanos buvo padėtos ant neštuvų, /kad neišsimėtytų po gėbala/ ir nugabentos į Biršus. Ten dideliame komunistų dėiugamui neštuvai buvo išstatyti miesto gatvėje. Ant partizano Skeberdžio rankovės buvusi tautinė vėliavėlė su užrašu „Lietuva“ buvo priklijuota jam ant kaktos. Tai lietuviams stebėtojams nenorom keldavo mintį, kad tas sudraskytas atkaklaus kovotojo kūnas tarytum simbolizuoja priešą sudraskytą ir išniekintą Lietuvą.

Besikaudamas Skeberdis pačių rusų šiniomis išvedė iš rikiuotės dvyliką jų kovotojų, eštuonias iš jų nukaudamas vietoje. Komanduojuantis priešą karininkas, nustebintas šio partizano kovingumo, pareiškė: jei tokių vyrų būtų apie trisdešimt, jiems įveikti reikėtų viso mūsų pulko.

628 30

+++++

IŠ LAISVOJO PASAULIO

+++++

SVEIKINIMAI IŠ LAISVOJO PASAULIO

Kalėdų švenčių ir Naujųjų Metų proga „Amerikos balsas“ perėmė visą eilę sveikinimų lietuvių tautai iš laisvojo pasaulio. Kalėdų švenčių proga pavergtąjį kraštą sveikino Lietuvos pasiuntinyje įgaliotas ministras Amerikai P. Žadeikis, Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto ir Vykdomosios Tarybos pirmininkas prel. M. Krupavičius, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas L. Šimaitis, Kauno vyskupas V. Briagys ir kt. Naujųjų Metų proga sveikino tas pats Lietuvos pasiuntinys įg. Žadeikis, VLIK-o ir VT-os pir. Krupavičius ir Amerikos Lietuvių Tarybos sekretorius dr. Grišaitis.

Čia duodame kai kurių sveikinimų santraukas:

VLIK-o ir VT-os pir. Krupavičius

kalėdinis sveikinimas

Brangūs broliai ir sesės, pasilikę Lietuvos žemelį!

Sulaukę švenčių ir šveigdami i naujuosius metus, jūs su baime klausiat, ar mūsų tauta nebus gautinai sulaukyta Rusijos meškos. Bet atėitios šigloje yra visa eilė reiškinių, kurie mus viltinai nuteikia. Užsienyje sudarytos Vyriausios Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas jungia savo grotėse visas užsienyje esančias lietuvių politines partijas bei arevas, taip pat krašto rezistencijos organizacijas, kurioms atstovauja Lietuvos pogrąndio atstovai. Baigiama organizuoti Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, kuri jungia viso pa

sculio lietuvius vienas didžiajame tikslui.

Lietuvių tauta yra pirmoji tarp tų tautų, kurios šiandien parodė daugiausia pastangų kovoje dėl laisvės. Ji taip pat yra pirmoji tarp tų tautų, kurios šiuo metu sudėjo didžiausias sukas laisvės kovoje. Viso pasaulio spaude labai palankiai rašo apie Lietuvą ir apie jos laisvės siekimą. Ypač tingai daug užsienis rašo apie Lietuvos partizanus ir jais žavisi.

Passaulis pamatęs, koks likimas ištiko komunistų pavergtas tautas, supranta, kokių siaubu jam graso komunistų varžlumas. Laisvasis pasaulis ne nori karo, bet bolševikų varžlumas tą karą artina. Karas atneš pasauliui didelį sunaikinimą, bet kartu jis atneš pavergtosioms tautoms laisvę.

Kalėdų proga VLIK-o vardu sveikinu visus pasaulyje išblaškytus lietuvius, ypačingai tuos, kurie yra už geležinės uždangos, ragindamas nenusiminti ir neprerasti tikėjimo laisve. Mūsų komitetas, įgaliotas krašto rezistencijos, pasižada visomis išgalėmis kovoti dėl Lietuvos laisvės, kol pagaliau, jums vedovaujant, bus galėtina atstatyti Lietuvos nepriklausomybę.

Lietuvos pasiuntinio ig. min. Amerikai

P. Žadeikio H. Metų sveikinimas

Brangūs broliai ir sesės!

Mūsų, kad ateinantieji metai bus bent kiek laimingesni už kitus, kurie paminėti, kaip lietuvių tautos žudymo metai. Gandas apie mūsų tautos kančias nuskambėjo po visą pasaulį, kai Jungtinių Tautų Organizacijai buvo įteiktas Lietuvos vardu memorandumas.

Lietuvos ūkininkas trokšta trijų dalykų: teviškės, taikos ir tvarkos. Bet tie visi dalykai be politinio perversmo yra neįmanomi.

Mes, gyvendami laisvoje, girdime motinos Tėvynės balsą: „Gelbėkit, kol dar ne vėlu“! Bet mūsų tautos išsigelbėjimui reikalinga politinės rai-

dos pakeita. Kad išsilaisvinimas atšia nėra jokios abejonės. Jam priartinti reikia žengti religingumo, tautiškumo ir kovingumo gairėmis nuzymėtu keliu.

Tik laisvas žmogus, o ne rusų robotas kurs atvires pasaulį. Mes nesutinkame ir niekada nesutikime, kad mūsų tauta neštų jai Maskvos uskrautą jungę.

VLIK-o ir VT-os pirm. Krupavičius

M. Metų sveikinimas

Brangiausioji lietuvių tauta!

Tu skendi kreujuje ir kančiose, tu nuklojai kaukais Lietuvos žemelį ir pakeles į šaltąsias taigas.

Šiaurusias priešes rankas supančioti gali, bet kas supančios laisvą tautos dvasią? Pralietas kraujas giado galiūnus, kurie tęs pradėtą kovą. Kritusiųjų kaulai laimejimą pranašauja. Kiekviens prarasta gyvybė, kiekvienas kraujo lašas yra išsilaisvinimo laidas.

Vyriausias Lietuvos išsilaisvinimo Komitetas žino jūsų sukas ir kančias ir lenkia pagarbini savo galvas. Mūsų komitetas taip pat kovoja dėl Lietuvos laisvės, tik kitokiomis priemonėmis, kurios jums nėra prieinamos.

Neprarasikime vilties! Kovą tikrai laimėsime!

Amerikos Lietuvių Tarybos sek. P. Grigaičio

N. Metų sveikinimas

Brangūs broliai ir sesės, vargstenčios Lietuvos sūnūs ir dukros!

Jau vienuolika metų, kai Stelinas atsiuntė į Lietuvą savo armijas. Šiurpas ima pagalvojus, kiek lietuvių Maskva išžudė ir ištrėmė pirmaisiais okupacijos metais. Antrą kartę okupavę kraštą, bol-

139
tavių tautos kančias ir jos nepalaužiamą atkaklumą, ginant savo tikėjimą ir kitas dvasines vertybes.

Pažymėtina, kad iš viso laisvesis pasaulis šiuo metu rodo vis didesnę susidomėjimą Lietuva. „Amerikos balsas“ pranešimu žymia laisvojo pasaulio laikraščiai ir žiurnalai deda išsamius straipsnius apie Lietuvą, jos dabartinę padėtį bei kovą prieš pavergėjus. Vieno žymaus prancūzų žiurnalo leidykla išleido net atskirą knygę „Pabaltijo tragedija“, kur daugiausia vietos skirama Lietuvai.

Tarp kitų vienas žymus Urugvajaus laikraštis išdėjo specialų straipsnį apie lietuvių partizaninę kovą šia antrašte: „Karas Lietuvoje dar nepasibaigė“.

VISA EIROPA TURI BŪTI LAISVA

Vidurio ir Rytų Europos pavergtųjų tautų konferencija Londone

Sausio 21-24 d. d. Londone vyko Vidurio ir Rytų Europos kraštų konferencija. Šia dalyvavo dešimties komunistų pavergtų Europos valstybių atstovai: Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos, Čekoslovakijos, Vengrijos, Rumunijos, Bulgarijos, Albanijos ir Jugoslavijos. Be to, dalyvavo daug žymių laisvosios Europos politikų. Viso posėdžiavo daugiau kaip 160 atstovų.

Konferencijos tikslas buvo apaverstyti dabartinę komunistų pavergtųjų Europos kraštų padėtį ir nustatyti gaires, kaip turės būti tvarkomas tų kraštų gyvenimas, kai jie bus išlaisvinti.

Konferencija savo kalbomis sveikino anglų vyriausybės ir politinių partijų atstovai. Konferencijoje apaverstytas 24 punktų planas. Laisvųjų kraštų politikai savo kalbose pabrėžė, kad didėja pavergtųjų kraštų viltys išsivaduoti, nes, laisvajam pasauliui stiprėjant, kas kart gerėja sąlygos susitvarkyti su Kremliu. Pavergtųjų kraštų atstovai papasakojo apie savo kraštų padėtį ir pabrė-

ševikai kenkine ir šudo dar šiauriau.

Mes, senieji Amerikos lietuviai, su eksusmu prisimename Lietuvę, kur yra mūsų bočių kaulai.

Leisvoji žmonija mato, kas jei gresia iš bolševikų pusės ir ji ruošiasi sušlugdyti jų užmačius. Leisvasis pasaulis yra daug galingesnis, kaip Maskvos tirono valdoma vergų stovykla.

Tikėkite, kad su kiekviena diena ir valanda jų su išsilsisvinimas artėja.

Linkiu, kad jūsų ir mūsų norai kuo greičiausiai išsipildytų ir prisikeltų laisva, nepriklausoma, demokratinė Lietuvos respublika.

PAGALBOS ŠAUKSMAS IŠ LIETUVOS MIŠKŲ

1948m. rugėžio mėn. senojoje mūsų sostinėje Vilniuj pagrindinio organizacijų iniciatyva buvo parašytas Lietuvos tikinčiajų laiškas Sv. Tėvui. Leisvės kovotojų pastangomis šis laiškas pasiekė leisvajį pasaulį. Ten jis buvo išverstas į daugelį kalbų /anglų, vokiečių, prancūzų, italų, ispanų ir kt./ ir skelbiamas leisvajų kraštų spaudoje.

Kaip praneša „Amerikos balsas“, paskutiniu laik visame pasaulyje plačiai veikiančios organizacijos Tarptautinio Komiteto Krikščioniškai kultūrai ginti vokiškoji sekcija šį laišką išleido vokiečių kalba atkeriu didelio tiražo leidiniu. Leidinyje pavadintas „Pagalbos šaukimas iš Lietuvos miškų“. Leidinyje idėtas ~~įvedas~~ Pabaltijo kraštų žemėlapis, kur yra parašyti šie žodžiai: „Šis kryžius kovoja prieš sovietų žvaigždę“.

Leidinyje gražiai iliustruotas. Viename paveiksle vaizduojamos čekistų varomos tremtinių virtinės, kitame - išvartyti lietuviški rūpintojėliai, trečiame - tarp griuvėsių pastatyta Stalino statula, šalia kurios guli nužudyto žmogaus lavonas, ketvirtame - vaizduojama girios glūdoma ir joje besislapstantys ištikimieji tautos sūnūs lietuviai partizansai.

Laiško tekste pasakojama apie nepaprastą lie

šė, kad yra būtina Maskvos tironus nustumti iki jų buvusios sienos ir ekonomiškai atkurti nuterietus kraštus.

Konferencijoje sėkmingesniais darbais buvo sudarytos stakros komisijos šėmės ūkio, kultūros, jaunimo ir kt. klausimams apsveratyti.

Konferencijai baigiantis, buvo priimta bendra rezoliucija. Rezoliucijoje sakoma, kad negali būti pastovios ir tvirtos taikos, kol Europa yra perdalinta pusiau. Iš viso yra tiesiog pasityšiojimas kalbėti apie taiką, kol šimtas milijonų Europos gyventojų neša baisiausią vergiją. Rusų kariuomenė atėjo Europon ne jos išvaduoti, bet uždėti jai deug baisesni jungą, negu buvo Hitlerio laikais. Pavergtųjų kraštų būitis yra nestvaizduojamai sunki. Ta čiau jų likimas turės išsispresti. Sentykiu išlyginimas tarp laisvojo pasaulio ir bolševikų bus galimas tik tada, kai Kremlius atitrauks savo armijas iš pavergtųjų kraštų ir duos jiems laisvai apsispresti. Pavergtieji kraštai pasisako už tai, kad po išvadavimo jie sudarytų artimai bendraujanti ekonomini vieneta ir kad jų atkūrimui iš kolchozines vergijos griuvesių būtų pritaikintae bendras planas. Taip pat šie kraštai pasisako už politinę Europos federaciją ir pasižada po išvadavimo esini ngai atlikti savo paskirti, kaip Jungtinės Europos nariai.

Lietuvą šioje konferencijoje atstovavo Lietuvos pasiuntinys Londone dr. Balutis, Lietuvos atstovas Paryžiuje dr. Bačkis, VLIK-o atstovos Brakas, prof. Baltrušaitis, Šėdsikauskas, Balickas, Prapuolenytė ir kt.

„Amerikos balsas“, konferencijai baigiantis, transliavo Lietuvos pasiuntinio Paryžiuje dr. Bačkio šėdį pavergtiejai Lietuvai. Kalbėtojas trumpai nupassakoje apie konferencijos darbus ir pabrėšė, jog ši konferencija labai suatiprino vilti, kad pavergtiesiems kraštams ateis išsilaisvinimas.

13121

LIETUVOS REIKALŲ GYVIMAS JUNGTINIŲ
TAUTŲ ORGANIZACIJOS GENERALINEJ ASAMBLĖJOJ

N i u j o r k a s. 51.XII.11. Lietuvos pasiun-
tynas ig. min. Zedeikis JTO pateike duomenis apie
tai, kad šios okupacijos metu bolševikai išėdė Lie-
tuvoj virš 50 000 žmonių. Duomenys paremti dokumen-
tais, atveštais iš pavergtosios Lietuvos. Tarp docu-
mentų yra milicijos įsakymai, sąrašai ir kiti bol-
ševikų nusikaltimus atkleidžiantieji įrodymai.

N i u j o r k a s. 51.XII.21. „Amerikos balsas“
perdavė Lietuvos atstovo Paryžiuje dr. Pačkie kal-
bą iš JTO gen. asamblėjos posėdžių salės. Savo kal-
boj dr. Bečkis papasakojo, kad pavergtųjų kraštų
atstovai įteikė bendrą memorandumą Jungtinių Tau-
tų Organizacijai dėl padėties tuose kraštuose. Lie-
tuva atstovavo pats kalbėtojas ir Lietuvos diplo-
matijos šefas Lozoraitis. Be bendrojo memorandumo
kiekvieno pavergtujo krašto atstovai įteikė at-
skirus tą kraštų liečiančius memorandumus visoms
gen. asamblėjoj dalyvaujantioms laisvųjų kraštų de-
legacijoms. Kalbėtojas papasakojo, kad VLIK-o papra-
šyti atstovai gina Lietuvos reikalus JTO. Kartu
jie užtikrina, kad lietuvių atstovai užsieny doro
vis, kas tik galima, kad pavergtos Tėvynės kančios
palengvėtų ir greičiau beigtųs.

N i u j o r k a s. 52.I.4. VLIK-o pir. M. Krupa
vičius ir vienas jo pavaduotojų prof. Brazaitis
lankėsi Paryžiuje, kur jie kartu su nuolatine VLIK-o
komisija prie gen. asamblėjos. JTO pirmininkui, sek-
retoriui ir visoms laisvųjų šalių delegacijoms į-
teikė visus genocidą /ištisinį tautos naikinimą/
Lietuvoj liečiančius dokumentus bendru rinkimu.
Kartu jie perdavė prašymą paskirti JTO komisija
ištirti padėčiai Lietuvoj, sustabdyti sovietų tero-
rą ir atstatyti Lietuvos nepriklausomybę.

RAUDONASIS TERORAS

K. R i v a i š a s

SOCLENKTYNĖS

Soclenktynės! Soclenktynės!
 Nors iš nuovargio sutinęs,
 Nors jau kvėpas paskutinis
 Belgis skristi iš krūtinių,
 Nesvarbu: iš paskutinių
 Reikia bėgti soclenktynių.

Soclenktynės! Soclenktynės!
 Miškas vandenių patvinęs
 Kiauros balos ir klampynės.
 Krito kuinas paskutinis.
 Pats griebk rostą gaulinį,
 Ant pečių! ir soclenktynių!

Soclenktynės! Soclenktynės!
 Duoklės, duoklės viršplėninės.
 Joms mišelis paskutinis.
 Nors nuo bado tu patinęs,
 Čiupk tą pūdą paskutinį!
 Ant pečių! ir soclenktynių!

Soclenktynės! Soclenktynės!
 O su negamu partinis
 Vejas ant kulnų užsnykęs,
 Gula kelias ant krūtinių,
 Išsivilkęs iš vatinių,
 Keldams tempą soclenktynių.

132.31

T U R I N Y S

Psł.

	Vasario 16-tosios reikė-	
	mė	1
M. Batvydis	Lietuvai	3
Treidenis	Ištekime ligi galo . .	5
M. Batvydis	Žiemos sapnas	8
Maronas	Laisvojo pasaulio gyny -	
	bos sistema	9
Ringailis	Dvi mirtys	15
N. Būtautas	Taip žūsta partizanai .	20
Sveikinimai iš laisvojo pasaulio		22
Pagalbos šaukimas iš Lietuvos miškų		25
Viss Europa turi būti laisva		26
Lietuvos reikalų gynimas Jungtinių Tautų Or -		
ganizacijos generalinėj asamblėjoj		28
K. Rivašas	Socialktynas	29

-----ooOoo-----